

Starten met imkeren

Drie directe aandachtspunten:

- wettelijke afstanden;
- regelgeving FAVV;
- fiscale verplichtingen.

Wettelijke afstanden

20 m afstand tussen bijen en woning of openbare weg (VWB 07/10/1886, art. 88, 7°).

10 m met volledig dichte beschutting van > 2 m (Wet 13/06/1911).

Wat?

- Woning: normale verblijfplaats.

- Openbare weg: Atlas der wegen, spoorwegen en bevaarbare waterlopen (tuinwegen, boswegen, servitude-wegen, jaag- en trekpaden zijn geen openbare wegen).

- Afstand: kortste vrije vluchtroute van vlieggat dichtstbijzijnde bijenvolk tot dichtstbijzijnde buitendeur woning.

Regelgeving FAVV

- Imkerij behoort tot de beroepssector 'Dierlijke productie'.
- Verplichte registrering voor alle imkers via het formulier 'bijlage IV bij KB 16/01/2006' te sturen naar de Provinciale Controle Eenheid van uw provincie (Gent: Zuiderpoort – Blok 10de verdieping, Gaston Crommenlaan 6/1000, 9050 Gent).
Registreren kan via de site van het FAVV: www.favv.be/sp/agreements/agreements_nl.asp.
- Heffing voor imkers die meer dan 24 volken houden:
 - volk = 15.000 bijen mét koningin, het jaargemiddelde geldt als basis;
 - jaarlijks: 100 euro per vestigingseenheid plus 87 euro variabele heffing.
- Autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid realiseren (zie fiche 'Honing produceren').

Meer informatie:

KB 16/01/2006 en KB 10/11/2005.

Fiscale verplichtingen

BTW (BTW-Wetboek, art. 4, par. 1)

Enkel bij verkoop van honing. Drie mogelijke stelsels: (KB 15/09/70)

- vrijgestelde onderneming: honingomzet < 5.625 euro;
- bijzonder landbouwforfait: honingomzet > 5.625 euro;
- normale BTW-regeling.

Wetboek van de Inkomstenbelasting (beheer privé-patrimonium)

- Belastingdienst moet winst aantonen.
- Grens: ± 30 volken en alleen honingverkoop.

Wat?

VWB: Veldwetboek

BW: Burgerlijk wetboek

KB: Koninklijk besluit

SWB: Strafwetboek

- Meer info over Belgische wetbronnen: http://just.fgov.be/index_nl.htm (klikken op Belgische wetgeving).
- Meer info over Europese regels: http://eur-lex.europa.eu/RECH_naturel.do (Keuze: NL).
- Meer info over het FAVV: <http://www.favv.be>;
- Meer info over *Gids voor goede imkerpraktijken*: <http://www.devlijtgebied.be>.

Een bijenhal bouwen

Stedenbouwkundige vergunning

- Woongebied minder dan tien volken:
 - eenvoudige dossiersamenstelling;
 - KB vermeldt geen beperking voor de omvang van de hal;
 - geen architect, noch advies van gemachtigd ambtenaar nodig, maar die is wel gemachtigd om een derwijze toegekende vergunning te schorsen als hij niet akkoord gaat met de vergunning toegestaan door gemeente.
- Woongebied tien volken en meer:
 - advies gemachtigd ambtenaar nodig, eenvoudige dossiersamenstelling, geen architect;
 - schepencollege kan een commodo / incommodo-procedure organiseren;
 - vergunning bepaalt omvang.
- Andere gebieden dan woongebieden:
 - Agrarisch gebied: geen vergunning nodig;
Tip! Voor alle andere gebieden: eerst informeren bij uw gemeentelijke administratie.
- Tijdelijke plaatsing:
 - geen bouwvergunning;
 - wel akkoord eigenaar grond.

De wettelijke afstanden moeten steeds nageleefd worden!

Meer informatie:

- BVR 28/05/2004 Vaststelling samenstelling dossier aanvraag bouwvergunning;
- BVR 14/04/2000 Handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is;
- BVR 05/05/2000 Werken vrijgesteld van eensluitend advies gemachtigde ambtenaar;
- BVR 23/05/2003 Handelingen vrijgesteld van de medewerking van een architect;
- BVR 16/07/2010 Handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is.

Wat met zwermen

- **Het eigendomsrecht op een zwerm is geregeld door:**

- BW art. 546: 'eigendom van een roerende of onroerende zaak geeft recht op alles wat deze voortbrengt'.
- VWB art. 14: 'eigenaar bijenzwerm heeft het recht die terug in bezit te nemen zolang als hij hem voortdurend achternavolgt en opeist. Zo niet is dit recht voorbehouden aan de eerste bezitnemer, vervolgens aan de eigenaar van de grond waarop de zwerm zich heeft neergezet'.
- VWB art. 90: 'zijn strafbaar zij die bijenzwermen van een andere bijenstal op hun eigendom lokken en hem niet binnen de 24 u. teruggeven als de eigenaar hem opeist'.

Wat?

Voortdurend achternavolgen:

- bij betwisting hierover is het bewijs te leveren door tegenpartij;
- toelating eigenaar eigendom waar de zwerm neerstreek is nodig, desnoods beroep doen op politie;
- eventuele schade aan deze eigendom aangebracht bij het vangen van de zwerm, moet worden vergoed.

Niet-voortdurend achternavolgen:

- zwerm onophoudelijk blijven opeisen vanaf de kennisname;
- hoe eigendom bewijzen?: derdevolger, getuigen, gemerkte koningin.

- **Regelgeving FAVV:**

- gevangen zwermen inschrijven in Register (zie fiche: Honing produceren KB 14/11/2003).

- **Brandweer:**

- in bezit nemen door brandweer is geen uitoefening van het eigendomsrecht.

Schade aan of door bijen

- **Schade aan bijen:**

- VWB, art. 90 (5°): straffen voor het vrijwillig vernielen, omstoten, toestoppen of openbreken van bijenkorven;
- VWB, art. 91: straffen voor het herhaald vernielen, vernielen bij nacht of in bende.

- BW, art. 1382: daden van de mens waardoor aan een ander vrijwillig of onvrijwillig schade wordt berokkend;
- BW, art. 1383: dezelfde feiten maar door nalatigheid of onvoorzichtigheid;
- BW, art. 1384: de aansprakelijkheid van ouders, bazen en onderwijzers voor daden gesteld door respectievelijk hun kinderen, dienstboden en leerlingen.

- KB 28/02/1994: het gebruik van insecticiden.

- SWB, art. 463-476: stelen van bijen.
- SWB, art. 541 en 563 over het kwaadwillig verwonden of doden van huisdieren.

- **Schade aan derden door bijen:**

- SWB 473-476: poging tot diefstal;
vb. gewild organiseren van roverij bij een andere imker;
- BW, art. 1382: daden van de mens waardoor aan een ander vrijwillig of onvrijwillig schade wordt berokkend;
vb. imker die bij recuperatie van zijn zwerm vruchten vertrappelt bij zijn buur;
- BW, art. 1383: dezelfde feiten maar door nalatigheid of onvoorzichtigheid;
vb. imker laat door vuilbroed besmette ramen rondslingeren waardoor de bijen van zijn buur besmet worden;
- BW, art. 1384: de aansprakelijkheid van ouders, bazen en onderwijzers voor daden gesteld door respectievelijk hun kinderen, dienstboden en leerlingen;
vb. minderjarige volgt vaders zwerm, klimt over een omheining en beschadigt ze.
- BW, art. 1385: aansprakelijkheid van de eigenaar van een dier voor de schade die het rechtstreeks of onrechtstreeks veroorzaakt;
vb. paard slaat op hol omdat het gestoken is en beschadigt een wagen;
- BW, art. 1386: aansprakelijkheid van de eigenaar van een gebouw voor de schade door instorting te wijten aan verzuim van onderhoud of gebrek in de bouw.

⇒ **Verzekeringpolis die de imkersverenigingen afsluiten voor hun leden.**

Honing produceren

- **Imker die honing produceert om te verkopen heeft een aantal verplichtingen voortvloeiend uit KB 14/11/2003:**
 - opzetten van een systeem van autocontrole;
 - organiseren van de traceerbaarheid van zijn product;
 - meldingsplicht als zijn product schadelijk is voor de volksgezondheid;
 - register betreffende maatregelen ter beheersing van gevaren voor levensmiddelen en
 - naleven van de maatregelen i.v.m. de hygiëne.

Deze begrippen worden hierna verklaard:

Autocontrole:

'Geheel van maatregelen die imker neemt om te zorgen dat producten onder zijn beheer':

- voldoen aan wettelijke voorschriften betreffende de voedselveiligheid;
vb. hoogsels niet op de grond deponeren om besmetting door bacteriën te voorkomen;
- voldoen aan wettelijke voorschriften betreffende kwaliteit van producten – FAVV;
vb. geen suiker voeden tijdens de drachtperiodes;
- geen eigen risicoanalyse/HACCP als u zich baseert op de *Gids van goede imkerpraktijken*;
- alle documenten i.v.m. autocontrole moet u vijf jaar bewaren.

Traceerbaarheid:

- bedrijven moeten geïdentificeerd zijn en hun coördinaten geregistreerd bij het FAVV';
- systeem om ontvangen producten te registreren
vb. identificatie-elementen van gevoerde suiker;
- systeem om afgevoerde producten te registreren;
vb. verkoop van honing aan handelaars;
- systeem om verband tussen beide voorgaande punten te leggen;
vb. mengen van eigen honing met di van derden;
- alle documenten i.v.m. traceerbaarheid moet u vijf jaar bewaren.

Honing produceren

Meldingsplicht:

- imker waarschuwt FAVV direct als er redenen zijn om aan te nemen dat ingevoerde, geproduceerde of verdeelde producten schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van mens, dier of plant; vb. vaststelling dat de bacterie *Clostridium botulinum* aanwezig is in uw honing;
- imker stelt FAVV in kennis van maatregelen getroffen om risico's te voorkomen.

Register:

- aard en oorsprong van aan bijen eventueel verstrekte honing en suikers;
- datum en afkomst van aan- en verkochte was(wafels);
- toegediende geneesmiddelen, de datum ervan en de wachttijd;
- in- en uitvoer van zwermen, afleggers, koninginnen;
- details over het reizen naar drachtvelden, daar eventueel gebruikte insecticiden op drachtplanten;
- lokaal waar geslinderd wordt en identificatie van de diverse oogsten en honingloten;
- aanwezigheid van ziekten die veiligheid van producten in gevaar brengen;
- voor volksgezondheid belangrijke analyses;
- alle toepasselijke controles van dieren of producten;
- register vijf jaar bewaren.

Hygiënevoorschriften (MB 14/11/2003 - bijlage 1, *Gids voor goede imkerpraktijken*):

- controle over mogelijke verontreinigingen via lucht, water, bodem, diervoeder, diergeneesmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen, ...;
- hygiëne infrastructuur en uitrusting; vb. geen geverfde materialen gebruiken;
- drinkwater; vb. slinger reinigen met drinkbaar water;
- persoonlijke gezondheid; vb. geen honing slingeren als men drager is van via voeding overdraagbare bacteriën;
- voorkomen dat schadelijke organismen verontreiniging veroorzaken; vb. geen dieren toelaten in het slingerlokaal;
- diergeneesmiddelen gebruiken in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving; vb. de actieve stof amitraz enkel gebruiken in de voor varroabestrijding beschikbaar gestelde strips;
- van toepassing sinds 01/01/2005.

Honing verkopen

• **KB 19/03/04**

Dit KB bepaalt dat enkel honing die aan volgende definitie beantwoordt, mag worden verkocht:

'Honing is de natuurlijke zoete stof die door de bijensoort Apis mellifera wordt bereid uit bloemennectar of uit afscheidingsproducten van plantensapzuigende insecten, welke grondstoffen door de bijen worden vergaard, verwerkt door vermenging met eigen specifieke stoffen, gedeponeerd, gedehydreerd, en in de honingraten opgeslagen en achtergelaten om te rijpen'.

• **KB onderscheidt meerdere soorten honing:**

- naar gelang van de oorsprong: bloemenhoning, nectarhoning, honingdauwhoning;
- naar gelang de wijze van productie of presentatie: raathoning, brokhoning, pershoning, ...
- bakkershoning: geschikt voor industrieel gebruik met vreemde smaak, gisting, ...

• **KB parameters voor diverse kenmerken van honing:**

- Vocht (<20%), suikergehalte bloemenhoning (glucose + fructose>60%), diastase-index (>8), HMF (<40mg/kg), elektrische geleiding (<0,8mS/cm), ...
- geen toevoeging van ingrediënten, geen onttrekking van stoffen, ...
- antibiotica, noch sulfonamiden.

• **Ambulante activiteiten** (KB 23/05/2000):

- occasionele verkopen door de eigenaar (niet aangekocht of geproduceerd om te verkopen en zich situerend binnen het normale beheer van een privaat vermogen);
- manifestatie toegestaan door de gemeente waarin ze doorgaat.

• **Reclame** (KB 17/04/1980):

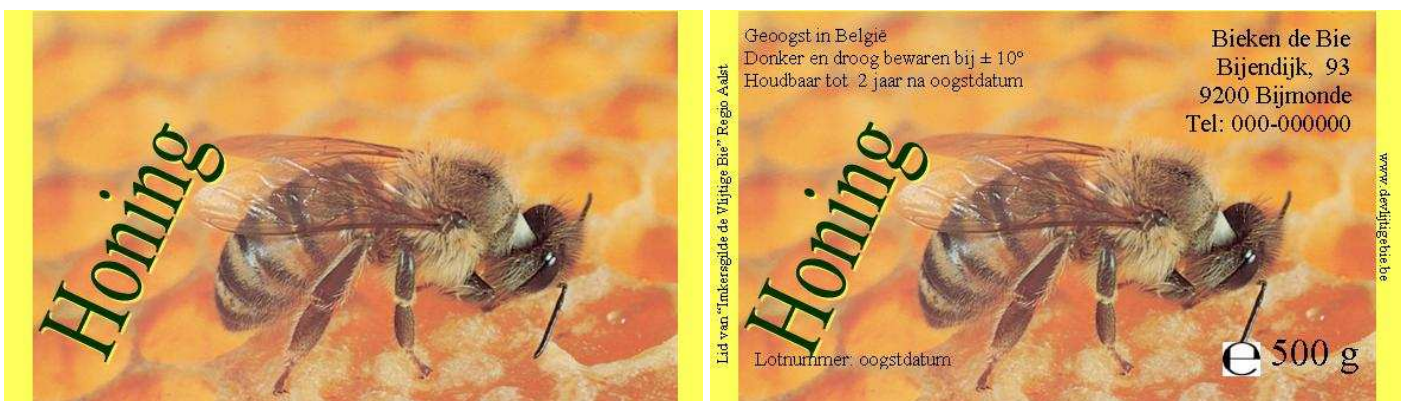
- niet-toegelaten benamingen: 'hygiëne', 'medisch', 'ziek', 'ziekte', biologisch, 'organisch', 'reform', ... (ook geen afbeeldingen die dat suggereren).

• **Etikettering** (KB 19/03/2004 en KB 13/09/1999):

- verkoopbenaming KB: honing, bloemenhoning, nectarhoning, honingdauwhoning;
- houdbaarheid: max. 2 jaar na inpotten (t.m.h. tot einde (jaar));
- bewaarvoorwaarden: <15°C (11°C als vocht>18%);
- nettogewicht;
- naam en adres imker;
- land(en) waar de honing is vergaard;
- lotnummer (traceerbaarheid);
- mogelijk: geografische of botanische oorsprong, kwaliteitkenmerken (moeten bewezen kunnen worden).

• **Verpakking** (KB 28/12/1979 en KB 11/05/2002):

- maximaal toelaatbare afwijking in minus op gewicht (3%/500g);
- de hoogte van de tekst die de nominale hoeveelheid uitdrukt (4 mm/500g);
- voorverpakkingen die aan de voorschriften voldoen, mogen het EG-teken '€' dragen (hoogte min. 3 mm);
- verpakking moet schoon zijn, in goede staat verkeren;
- geschikt voor levensmiddelen, geschikt voor eet- en drinkwaren, symbool met glas en vork

Ziektebestrijding

- **Identificatie** (KB 16/01/2006, KB 10/11/2005, *Gids voor goede imkerpraktijken*):
 - elke imker moet zich registreren bij de Provinciale Controle-eenheid (PCE) van het FAVV via al besproken formulier te sturen naar het PCE;
 - bijenvolken niet bij imker thuis:
 - * naam en adres imker aangebracht bij toegang terrein of vermeld op elke kast;
 - * aangewezen kasten te nummeren (traceerbaarheid).
- **Aangifteplicht** (KB 25/04/1988):
 - aangiftplichtige ziekten en schadelijke organismen: acariose, Amerikaans vuilbroed, Europees vuilbroed, (varroase), kleine bijenkastkever, tropilaelapsmijt;
 - bijen aangetast door deze ziekten: aangeven bij uw PCE;
 - abnormale sterfte: staal 30 bijen naar CODA, Groeselenberg, 99, 1080 Ukkel;
 - varroase: bestrijdingsprogramma opvolgen (MB 10/08/2007);
 - vergoeding bij vernietiging.
- **Toediening geneesmiddelen** (KB 19/12/2002 en KB 17/09/2005):
 - imker moet bezitten en toedienen geneesmiddel kunnen verantwoorden;
 - geneesmiddelen bewaren in primaire verpakking;
 - voorschriften gedurende vijf jaar bewaren;
 - voorraad voorschriftplichtige geneesmiddelen beperken tot behoeften voor vijf dagen, tenzij begeleiding door dierenarts (= dan twee maanden).
 - In voege sinds respectievelijk 01/02/2003 en 01/11/2005.
- **Register** (14 november 2003):
 - welke hal?
 - welk volk?
 - toegediend geneesmiddel en verantwoording;
 - gebruikte methode;
 - gebruikte dosis;
 - datum begin en einde behandeling;
 - vijf jaar bijhouden.
- **Invoer bijen en hommels uit landen buiten EG** (Beschikking 2003/881/EG):
 - mogelijk onder drie voorwaarden:
 - * afkomstig uit derde landen die voldoen aan de veterinairerechtelijke basisvoorwaarden (lijst 79/542/EG);
 - * zendingen vergezeld van een gezondheidscertificaat.
 - * zendingen bevatten per kooitje niet meer dan één koningin en twintig voedsterbijen/-hommels.

Verpakking

Verpakking van honing (KB 11 mei 2002, KB 28/12/1979)

Er gelden met betrekking tot de verpakking van honing geen bijzondere eisen. De verpakking moet voldoen aan de voorschriften van het KB van 11 mei 1992 betreffende materialen en voorwerpen bestemd om met voedingsmiddelen in aanraking te komen, d.w.z. dat de verpakking schoon moet zijn, in goede staat moet verkeren en op eenvoudige wijze van de honing moet kunnen worden gescheiden. Ze moet geschikt zijn om met honing in aanraking te komen. Ze kan als volgt worden herkend: ofwel aan de vermelding « geschikt voor levensmiddelen » of « geschikt voor eet- en drinkwaren », of het symbool met het glas en de vork. Bij twijfel, kan een verklaring van de producent van de verpakking worden gevraagd.

